

การวิเคราะห์ข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ
โหราศาสตร์การเมืองผ่านสื่อสิ่งพิมพ์
ระหว่างปี พ.ศ. 2534-2536

นางสาวสุนัน ทิพยมาศโกเมน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

**AN ANALYSIS OF POLITICALLY ASTROLOGICAL CONTENT
IN PRINTED MEDIA DURING 1991-1993**

Miss Sumon Tipyamasgomen

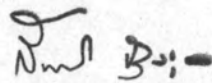
**A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Mass Communication
Graduate School
Chulalongkorn University**

1996

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การวิเคราะห์ข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทฤษฎีการเมืองผ่านสื่อสิ่งพิมพ์
ระหว่างปี พ.ศ.2534-2536
โดย   นางสาวสุนัน ภิพยมาศโกเมน
ภาควิชา   การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ

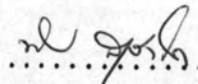

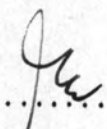
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

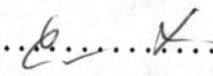

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ลันตี จงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุชาไต่)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุบลรัตน์ คิริยวศักดิ์)

สุมน ทิพย์มาศโกเมน : การวิเคราะห์ข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมือง
ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ระหว่างปี พ.ศ.2534-2536 (AN ANALYSIS OF POLITICALLY
ASTROLOGICAL CONTENT IN PRINTED MEDIA DURING 1991-1993)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ, 150 หน้า, ISBN 974-633-745-9

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความหมายและกระบวนการ
สร้างความชอบธรรมทางการเมืองในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมือง โดยวิเคราะห์
จากข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมือง 30 ข้อเขียน จากนิตยสารวิเคราะห์ข่าวราย
สัปดาห์ 3 ชื่อฉบับ ได้แก่ มติชนสุดสัปดาห์ แนวหน้าสุดสัปดาห์ และดอกเบี๋ยรายสัปดาห์ ตั้งแต่
ปี พ.ศ.2534-2536

ผลการวิจัยพบว่าข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองมี 1.กระบวนการสร้าง
ความหมายให้โหราศาสตร์ โดยการสร้างความหมายทางด้านรูปแบบและเนื้อหา 2.กระบวนการสร้าง
ความหมายให้นักการเมืองหรือพรรคการเมือง/ทหาร/รัฐบาล โดยตีความจากการที่ดาวแต่ละดวงมี
ความหมายเฉพาะตัว ความสัมพันธ์ระหว่างดาวต่อดาวในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และการเดินทางของ
ดวงดาว 3.กระบวนการสร้างความหมายให้เหตุการณ์ทางการเมือง โดยชี้ให้เห็นว่าเหตุการณ์ทาง
การเมืองจะแปรไปตามการโคจรของดวงดาว และการกำหนดและการให้เหตุผลอธิบายสถานการณ์
ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบ้านเมือง เต็มไปด้วยปัญหาที่จำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ปัญหาที่เกิด
จากมนุษย์และปัญหาที่เกิดจากเทพันดาล

สำหรับข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับโหรา
ศาสตร์กระทำโดย 1.การสื่อความหมายเพื่อให้เกิดความขลังและความศักดิ์สิทธิ์ 2.กระบวนการสร้าง
ความชอบธรรมให้กับโหราจารย์ โดยการอวดอ้างความมีชื่อเสียงของตัวบุคคล และการอวดอ้างความ
เชี่ยวชาญของตัวบุคคล 3.กระบวนการสร้างความชอบธรรมให้กับผู้ปกครอง โดยการบอกความเหมาะสม
ของตนเอง และการบอกความไม่เหมาะสมของฝ่ายตรงข้าม 4.กระบวนการสร้างความชอบธรรม
ให้กับคำทำนาย โดยการนำเหตุการณ์ในอดีตมาอธิบายปัจจุบัน การบอกแหล่งที่มาของข้อมูล การนำ
เสนอซ้ำ การอ้างพยาน และการละเว้นที่จะพูดถึงความไม่แม่นยำ

ภาควิชา.....ภาควิชาสื่อสารมวลชน.....
สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์.....
ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

สุมน ทิพย์มาศโกเมน
Sun

C 550251 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: POLITICAL ASTROLOGY/ PRINTED MEDIA

SUMON TIPYAMASGOMEN : AN ANALYSIS OF POLITICALLY ASTROLOGICAL CONTENT IN PRINTED MEDIA DURING 1991-1993. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.KANJANA KAEWTHEP, Ph.D. 150 pp. ISBN 974-633-745-9

The objectives of this research are to study the signification and political legitimation processes in politically astrological contents by studying 30 politically astrological contents in weekly newsmagazines, namely MATICHON, NAEWNAA and DOKBIA during 1991-1993.

The study shows that politically astrological contents signify 1) an astrology through their forms and styles 2) politicians, parties, soldiers and government by interpreting the stars' unique meaning, mutual relationship between stars during the time, an orbit of stars 3) political situations by presenting that political situations depend on an orbit of stars and the definition of situation full of problems being divided into 2` categories : man-made and god-made problems.

Besides, politically astrological contents legitimize 1) an astrology in order to show sacredness 2) astrologers by presenting being celebrities and expertises 3) leaders by representing leaders' suit and oppositions' unsuit 4) predictions by using past events to describe present events, telling sources of data, repetitions, appealing to authority and ignoring to show inaccuracy.

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....   ลายมือชื่อนิสิต..... ชวน ทิพยภักดิ์ไพฑูริย์
สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์.....   ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2538.....   ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือของรองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความรู้ คำแนะนำด้วยความเต็มใจ และมอบความเชื่อมั่นให้กับลูกศิษย์คนนี้ และรองศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุชาติ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อแนะนำที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญเรือน กิติวัฒน์ ผู้ปลัดคนหางานวิจัยครั้งนี้เริ่มต้นขึ้น ที่สำคัญคือ รองศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ ประกอบผล ผู้เปิดโลกทัศน์ในการทำงานให้กับผู้วิจัย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ประจำนิตยสารชาวพิเศษ ชาวไท หลักไท วัฏจักรการเมือง มาตุภูมิรายสัปดาห์ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ เนชั่นสุดสัปดาห์ มติชนสุดสัปดาห์ แนวหน้าสุดสัปดาห์ และดอกเบี๋ยรายสัปดาห์ที่ให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยในการค้นคว้าข้อมูลเป็นอย่างดี และเอกสารทุกชิ้นที่ทาให้ก้าวแรกของงานวิจัยดำเนินไปได้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนที่แสนดี คุณศรีลักษณ์ ศิลปี และครอบครัวศิลปินทุกคน ตลอดจนซูบเปอร์ โฟร์ที่ให้การสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา รวมทั้งเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ และทุกคนที่พร้อมหยิบยื่นความช่วยเหลือด้วยความยินดี และที่สำคัญที่สุดคือสมาชิกในครอบครัวของผู้วิจัยทุกคนที่เห็นความสำคัญของการศึกษา และเป็นกำลังใจสำคัญตั้งแต่เริ่มต้น โดยเฉพาะคุณแม่และคุณป้าที่มอบความห่วงใยให้เสมอมา อย่างไรก็ตามหากเกิดข้อผิดพลาดใดๆ ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยขอรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว

สุমন ทิพยมาศโกเมน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ณ

บทที่

1. บทนำ.....	
ความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาในการวิจัย.....	12
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	12
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	12
ข้อสันนิษฐาน.....	12
ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	14
2. แนวคิดและทฤษฎี.....	
แนวคิดทางนิเทศศาสตร์.....	
การสื่อสารการเมือง.....	15
การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ.....	17
แนวคิดทางภาษาศาสตร์.....	
สัญวิทยา.....	19
แนวคิดทางรัฐศาสตร์.....	
ความชอบธรรม.....	21
แนวคิดทางมนุษยศาสตร์.....	
ความเชื่อ.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25

สารบัญ (ต่อ)

3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	
แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
ประชากรที่นำมาศึกษา.....	29
กลุ่มตัวอย่าง.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
การนำเสนอข้อมูล.....	34
4. รูปแบบและเนื้อหาในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมือง.....	
รูปแบบในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมือง.....	36
เนื้อหาในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมือง.....	42
การใช้ภาษาเขียน.....	43
ภาพรวมของภาษาเขียน.....	58
กลยุทธ์การสื่อสารในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมือง	61
การใช้ภาษาภาพ.....	72
ภาพรวมของภาษาภาพ.....	77
กลยุทธ์การสื่อสารในภาษาภาพ.....	78
5. กระบวนการสร้างความหมายในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมือง....	
กระบวนการสร้างความหมายให้โหราศาสตร์.....	80
กระบวนการสร้างความหมายให้นักการเมืองหรือพรรคการเมือง/ทหาร/รัฐบาล	82
กระบวนการสร้างความหมายให้เหตุการณ์ทางการเมือง.....	86
6. กระบวนการสร้างความชอบธรรมในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมือง	
กระบวนการสร้างความชอบธรรมให้กับโหราศาสตร์.....	94
กระบวนการสร้างความชอบธรรมให้กับโหราจารย์.....	94
กระบวนการสร้างความชอบธรรมให้กับผู้ปกครอง.....	95
กระบวนการสร้างความชอบธรรมให้กับคำทำนาย.....	112
7. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	115

สารบัญ (ต่อ)

รายการอ้างอิง.....	121
ภาคผนวก.....	123
ภาคผนวก ก.....	124
ภาคผนวก ข.....	136
ประวัติผู้เขียน.....	150

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	: ตารางแสดงการเปรียบเทียบโหราศาสตร์ในอดีตและโหราศาสตร์ในปัจจุบัน.....	5
2	: ตารางแสดงการเปรียบเทียบรูปแบบในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองในเมดิซนสุดลับคาห์ แนวหน้าสุดลับคาห์ และดอกเบ็ยรายลับคาห์.....	41
3	: ตารางแสดงโครงเรื่องในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองในเมดิซนสุดลับคาห์.....	49
4	: ตารางแสดงโครงเรื่องในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองในแนวหน้าสุดลับคาห์.....	54
5	: ตารางแสดงโครงเรื่องในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองในดอกเบ็ยรายลับคาห์.....	57
6	: ตารางแสดงกลยุทธ์การสื่อสารในเมดิซนสุดลับคาห์และแนวหน้า... สุดลับคาห์.....	68
7	: ตารางแสดงกลยุทธ์การสื่อสารในดอกเบ็ยรายลับคาห์.....	68
8	: ตารางแสดงภาพถ่ายและภาพถ่ายเส้นในเมดิซนสุดลับคาห์.....	73
9	: ตารางแสดงภาพถ่ายและภาพถ่ายเส้นในแนวหน้าสุดลับคาห์.....	74
10	: ตารางแสดงภาพถ่ายและภาพถ่ายเส้นในดอกเบ็ยรายลับคาห์.....	75
11	: ตารางแสดงการใช้ภาษาในการบรรยายคุณลักษณะของดาวอังคาร	83

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 : แผนภาพแสดงกระบวนการสร้างความหมาย.....	20
2 : แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางโหราศาสตร์และ องค์ประกอบทางการเมือง.....	59
3 : ภาพดวงชะตาชวง หลีกภัย จากมติชนสุดสัปดาห์.....	78
4 : ภาพดวงชะตาพลเอกสุจินดา คราประยูร จากแนวหน้าสุดสัปดาห์...	78
5 : ภาพดวงชะตาพลเอกสุจินดา คราประยูร จากดอกเบี๋ยรายสัปดาห์..	78